

РОЗДІЛ 2 ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 801.111[42+37]

DOI <https://doi.org/10.32782/philspu/2024.8.5>

ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АНГЛОМОВНОГО РОМАНУ «ОПІВНІЧНА БІБЛІОТЕКА» МЕТА ХЕЙГА: ЛІНГВОКОНЦЕПТУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Багацька Олена Вікторівна,

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології та лінгводидактики
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
ORCID ID: 0000-0002-4443-1385
Researcher ID: JYP-3868-2024

Стеценко Маргарита Андріївна,

магістрантка
спеціальності 014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська))
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
ORCID ID: 0009-0002-5973-8811

Наша наукова розвідка присвячена дослідженню актуальної проблематики сучасного літературознавства та лінгвістики – аналізу терапевтичного потенціалу художньої літератури крізь призму лінгвоконцептуального аналізу. Об'єктом вивчення є роман британського письменника Метта Хейга «Опівнічна бібліотека», який розглядається як репрезентативний зразок сучасної англомовної прози, що звертається до екзистенційних питань людського буття. У роботі здійснено ґрунтовний теоретичний екскурс у проблематику терапевтичного дискурсу та бібліотерапії, виявлено їх кореляцію з концептуальним наповненням аналізованого роману. Центральним аспектом дослідження є виокремлення та детальний аналіз домінантного концепту тематичної групи «екзистенційні проблеми» – ЕКЗИСТЕНЦІЙНА КРИЗА. Розглянуто етапи розгортання цього концепту в наративній структурі твору, акцентуючи увагу на його лексико-стилістичній репрезентації в контексті терапевтичного дискурсу. Результати дослідження демонструють, що реалізація концепту ЕКЗИСТЕНЦІЙНА КРИЗА у романі «Опівнічна бібліотека» має потужний терапевтичний потенціал. Виявлено, що динаміка концепту представлена через три послідовні етапи: ініціація кризи, занурення у кризовий стан та кульмінаційна фаза кризи. Така структура корелює з внутрішньою еволюцією головної героїні Нори Сід, створюючи для читача своєрідну модель подолання екзистенційної кризи. Встановлено, що комплексне використання лексико-стилістичних засобів вербалізації досліджуваного концепту, зокрема наукової термінології, філософських понять, метафоричних конструкцій, гіпербол, анафоричних повторів, сприяє підсиленню емоційного впливу на читача та забезпечує глибше занурення у внутрішній світ персонажа. Зроблено висновки, що роман «Опівнічна бібліотека» є яскравим прикладом синтезу художнього осмислення екзистенційних проблем та терапевтичного впливу на читача. Такий підхід не лише розширює межі традиційного розуміння літератури, але й відкриває нові перспективи для міждисциплінарних досліджень на перетині літературознавства, лінгвістики та психології.

Ключові слова: екзистенційна криза, бібліотерапія, терапевтичний дискурс, концепт, лексико-стилістичні засоби виразності.

Bahatska Olena, Stetsenko Marharyta. The therapeutic potential of the British novel “The Midnight Library” by Matt Haig: linguoconceptual analysis

This scholarly investigation addresses a pertinent issue in contemporary literary studies and linguistics: the analysis of the therapeutic potential of fiction through the lens of linguoconceptual analysis. The object of study is the novel “The Midnight Library” by British author Matt Haig, examined as a representative example of modern English-language prose that engages with existential questions of human existence. The research provides a comprehensive theoretical exploration of therapeutic discourse and bibliotherapy, elucidating their correlation with the conceptual content of the analyzed novel. The central aspect of the study is the identification and detailed analysis of the dominant concept within the thematic group of ‘existential problems’ – EXISTENTIAL CRISIS. The stages of this concept’s development in the narrative structure are examined, with particular emphasis on its lexical and stylistic representation within the context of therapeutic discourse. The results demonstrate that the realization of the EXISTENTIAL CRISIS concept in “The Midnight Library” possesses significant therapeutic potential. The study reveals that the concept’s dynamics are presented through three sequential stages: crisis initiation, immersion in the crisis state, and the culminating phase of the crisis. This structure correlates with the internal evolution of the protagonist, Nora Seed, creating for the reader a model for overcoming existential crisis. The research establishes that the complex utilization of lexical and stylistic means of verbalizing of the studied concept – including scientific terminology, philosophical notions, metaphorical constructions, hyperboles, and anaphoric repetitions – enhances the emotional impact on the reader and facilitates a deeper immersion into the character’s inner world. The study concludes that “The Midnight Library” exemplifies a synthesis of artistic contemplation of existential problems and therapeutic influence on the reader. This approach not

only expands the boundaries of traditional understanding of literature but also opens new perspectives for interdisciplinary research at the intersection of literary studies, linguistics, and psychology.

Key words: *existential crisis, bibliotherapy, therapeutic discourse, concept, lexical and stylistic expressive means.*

Вступ. Екзистенційні проблеми стають значущою частиною нашого життя. У сучасному світі через вплив пандемії, соціальної ізоляції, збройних конфліктів, швидкі зміни та невизначеність стали нормою. Одним із ефективних засобів терапії в такому контексті стає література, за допомогою якої читачі осмислюють власні переживання, глибокі внутрішні конфлікти, пошук сенсу життя та свого місця у світі. У сучасній англomовній літературі все частіше піднімаються питання проблем буття із заглибленням в емоційні та психологічні аспекти, які допомагають подолати екзистенційну кризу. Бібліотерапія виокремлює літературу з терапевтичними ознаками і вивчає її потенційну цілющу силу. Тексти, пронизані терапевтичними елементами, можуть допомогти читачам впоратися з особистими кризами та отримати глибоке розуміння своєї власної боротьби. Роман Метта Хейга «Опівнічна бібліотека» – це захоплюючий художній твір, у якому екзистенційні питання майстерно переплітаються з елементами терапевтичного самоаналізу. Історія занурює читачів у глибоку особисту кризу головної героїні, яка супроводжує її на шляху до самопізнання та самоприйняття.

Метою нашої статті є аналіз лексико-стилістичної репрезентації концептів на позначення екзистенційних проблем у романі «Опівнічна бібліотека» Метта Хейга. Зазначена мета передбачає виконання наступних **завдань**: розглянути теоретичні засади терапевтичного дискурсу, бібліотерапії та їхній взаємозв'язок із розгортанням концептуального змісту; визначити основні екзистенційні концепти у досліджуваному романі, а також проаналізувати етапи їхнього текстового розгортання; дослідити лексико-стилістичні засоби репрезентації концептів на позначення екзистенційних проблем у контексті терапевтичного дискурсу, що вивчається.

Терапевтичний дискурс та бібліотерапія є потужними інструментами для розуміння та вирішення криз чи психологічних проблем. Вони забезпечують основу для вивчення літературних творів, що відображають внутрішню боротьбу та емоційні перешкоди. Еліна Вейст, Анссі Перакюля і Маргарет Ліхі [1, 2] вивчали психологічні прояви терапевтичного дискурсу. Роберт Піттенгер, Чарльз Хокетт і Джон Дейнігі [1] досліджували комунікативні та мовні моделі, використовувані в терапії та консультуванні, приділяючи особливу увагу лінгвістичному аспекту терапевтичного дискурсу. У роботі Олени Багацької та Аліни Дворянної [3] терапевтичний дискурс визначається як інтерактивна вербальна діяльність, необхідна для психологічної трансформації. У літературознавстві цей вид дискурсу ретельно вивчається крізь призму бібліотерапії, а сучасні наукові розвідки у цю царину висвітлено в роботах Ніколаса Конті, Кейт Бердсолл і Марини Мерценюк [4; 5; 6]. Однак дослідження взаємодії сучасного англomовного терапевтичного дискурсу та бібліо-

терапії на конкретних прикладах англomовних художніх творів сучасних авторів не проводилося, що зумовлює актуальність нашої роботи.

Для ефективного досягнення мети було використано такі **методи дослідження**: контекстуальний аналіз – для інтерпретації роману «Опівнічна бібліотека» як засобу бібліотерапії у контексті вивчення його терапевтичного впливу на читача; лінгво-стилістичний аналіз – для дослідження лексичних та стилістичних засобів на позначення концептуального змісту; концептуальний аналіз – для виокремлення та детального вивчення центрального концепту досліджуваного твору – ЕКЗИСТЕНЦІЙНА КРИЗА в аспектах його мовної та текстової реалізації.

Результати. Терапевтичний дискурс використовується в психотерапії з метою допомогти пацієнтам покращити їхній психоемоційний добробут. Він передбачає спілкування між терапевтом та пацієнтом, що є невід'ємною частиною процесу лікування. Основна мета цього виду дискурсу – сприяти глибшому розумінню пацієнтом своїх думок, емоцій та поведінки, що зрештою уможливорює його позитивні трансформації [1]. Бібліотерапія як форма психологічного лікування, у якій використовуються літературні твори, є однією із практик, якими послуговуються під час творення терапевтичного дискурсу. За даними Асоціації лікарняних бібліотек США, бібліотерапія передбачає використання читання як інструменту, який допомагає людям долати особисті проблеми [4]. Марина Марценюк виділяє низку літературних жанрів, які містять терапевтичний потенціал, таких як класична література, публіцистика, науково-популярна література та інші [6].

Розуміння поняття концепту має вирішальне значення для аналізу як терапевтичного дискурсу, так і літературних текстів, оскільки розгортання текстових концептів забезпечує структуру і глибину змісту. Концепти є ментальними рамками, які формують наш досвід та сприйняття, дозволяючи розуміти та інтерпретувати світ навколо нас. У літературних творах втілені концепти дозволяють авторам передавати емоційну та філософську глибину, знаходячи відгук у читачів та сприяючи глибшому розумінню їхніх власних емоцій та проблем [7].

Когнітивна лінгвістика розглядає концепти як фундаментальні компоненти мислення, необхідні для розуміння та пізнання. За Рональдом Лангакером, концепти є відображенням наших когнітивних процесів та інструментами для організації нашого досвіду [8]. Важливо відзначити, що концепти не є фіксованими або універсальними; скоріше, вони формуються під впливом культурних чинників та особистого досвіду [9].

У літературознавстві концепти розглядають у різних контекстах. Зокрема, концепт потрактовують як образ, символ чи мотив, який пояснює центральну тему літературного твору. Крім того, під концептом можна

розуміти авторську ідею, авторський задум та художнє бачення [10].

Взаємодія концептів у художньому творі уможливує нові інтерпретації, які збагачують емоційний вплив тексту на читача. Відповідно, застосування синергетичного підходу дозволяє виявити, як інтерференція концептів творить цілісний зміст, який знаходить сильний відгук у читача [11].

Автор твору «Опівнічна бібліотека» заглиблюється у тему екзистенційних криз та пошуків нового сенсу життя. У романі розповідається про головного персонажа Нору Сід, яка відправляється у містичну бібліотеку, де їй надається можливість прожити різні версії свого життя. Ця художня локація є метафорою її внутрішнього пошуку, а також певним терапевтичним інструментом, який дозволяє їй переглянути свій вибір та прийняти себе. Автор ефективно вплітає у свою розповідь елементи терапевтичного діалогу та бібліотерапії. Бібліотека у досліджуваному романі символізує вибір та можливості, представляючи безліч шляхів, якими може піти людина. Місіс Елм, бібліотекар, уособлює фігуру наставника або терапевта, яка допомагає Норі розмірковувати над її рішеннями та відповідними наслідками. Проживаючи альтернативні життя, Нора приходить до розуміння того, що ідеального життя не існує, а щастя залежить від погляду та підходу до обставин.

Всі структурні рівні цього художнього твору є надважливими, але саме концептуальний рівень – рівень теми, проблематики та авторської концепції – вважається найбільш значущим, оскільки він узагальнює всі змістові компоненти літературного твору [12].

Тематична група концептів досліджуваного твору, яку ми покласифікували як «екзистенційні проблеми», представлена у романі концептами ЕКЗИСТЕНЦІЙНА КРИЗА (13), САМОТНІСТЬ (12), ЖАЛЬ (12), ВІДЧУЖЕНІСТЬ (8), ВІДЧАЙ (2), НЕВПЕВНЕНІСТЬ У СОБІ (3) та ДЕПРЕСІЯ (2). Розгортання кожного із цих концептів у романі має свою роль у розвитку сюжету та розкритті внутрішнього світу головного персонажа – Нори. Розглянемо та детально проаналізуємо один із найбільш репрезентативно представлених концептів групи: ЕКЗИСТЕНЦІЙНА КРИЗА.

Майже з самого початку твору ми можемо виокремити концепт на позначення екзистенційної кризи, оскільки його текстове розгортання пов'язане із подорожжю головного персонажа Нори та її баченням онтологічної суті буття, а саме тенденцію всесвіту до безладу та занепаду: *“The universe tended towards chaos and entropy. That was basic thermodynamics. Maybe it was basic existence too”*. Екзистенційна криза – поняття психологічне та філософське одночасно, *APA Dictionary of Psychology* визначає екзистенційну кризу як *“вирішальний етап або переломний момент, коли людина стикається з необхідністю знайти сенс і мету в житті та взяти на себе відповідальність за свій вибір”*, тому автор, послуговуючись науковою термінологією, надає думкам Нори конотації неупередженості і водночас невтішності. У цьому прикладі продемонстровано

сприйняття життя Норою крізь призму цієї кризи, що й загострює її депресивні та безнадійні почуття.

Пізніше Нора порівнює себе з чорною дірою та вмираючою зіркою: *“She realised that’s what she was. A black hole. A dying star, collapsing in on itself”*. Чорна діра – сутність, що поглинає все світло і життя навколо (*a black hole*), а також “вмираюча зірка” (*a dying star*) у досліджуваному контексті інтерпретуються нами як метафори, які позначають глибокий відчай головного персонажа та її схильність до саморуйнування.

Стійка і чуттєва природа думок Нори яскраво проілюстрована у рядках: *“The thought was like a ceaseless mind-cramp, something too uncomfortable to bear yet too strong to avoid”*. Автор використовує гіперболу *“ceaseless mind-cramp”*, підкреслюючи безперервність і нестерпність її роздумів. Цим описом автор засвідчує стан невідворотної депресії, глибоке відчуття безнадійності, яке підштовхує персонажа до роздумів про самогубство.

Відверті висловлювання Нори про її бажання покінчити з життям ще більше акцентують її екзистенційний відчай: *“I want to be dead. That’s why I took the overdose. I want to die.”* або ж *“I want to die. My life is a disaster. And I want it to end. I am not cut out for living. And there is no point going through all this”*. Використання метафори *My life is a disaster*, а також анафори у фразях *“I want to die”* і *“I want it to end”*, *“And I want it to end”*, *“And there is no point going through all this”*, свідчить про невідворотне бажання персонажа померти і її почуття відчаю та безнадії.

Проаналізувавши приклади, що репрезентують реалізацію концепту ЕКЗИСТЕНЦІЙНА КРИЗА, ми визначили три основних етапи його текстового розгортання: початок кризи, втягнення у кризу та глибокий етап кризи. Для більш детального розуміння цих стадій було проаналізовано лексеми, наявні в досліджуваних уривках, які свідчать про динаміку їхньої реалізації у тексті роману. Всі лексеми ми поділили за трьома основними критеріями: на позначення соматички, психічних станів та онтологічних аспектів. **Лексеми на позначення соматички** пов'язані з фізичними відчуттями та станом тіла головного персонажа. **Лексеми на позначення психічних станів** ми трактуємо як ті, що відображають емоційний стан, почуття та психологічні аспекти кризи. **Лексеми на позначення онтологічних аспектів** – ті, які відображають філософські роздуми та ідеї, що стосуються природи існування та реальності. Представимо проаналізовані лексеми у таблиці 1.

Початок кризи описано такими словосполученнями як *“black hole”*, *“dying star”*, а також лексемою *“mind-cramp”* (за *Merriam Webster* *“a celestial object that has a gravitational field so strong that light cannot escape it and that is believed to be created especially in the collapse of a very massive star”* – небесний об'єкт, який має гравітаційне поле настільки сильне, що світло не може уникнути його, і який, як вважають, утворився, зокрема, при колапсі дуже масивної зірки”; *“dying star”*, *“mind-cramp”* – колокації, що не зафіксовані у словниках, окресливши значення окремих частин цих виразів

Етапи реалізації концепту ЕКЗИСТЕНЦІЙНА КРИЗА

Етапи реалізації концепту	Лексеми на позначення концепту		
	Соматика	Психічні стани	Онтологічні аспекти
Початок кризи	black hole, dying star, mind-cramp	despair, hopelessness, chaos	entropy, thermodynamics, existence
Втягнення у кризу	cramp, to bear	overdose	
Глибокий етап кризи		disaster	

визначаємо “*dying star*” (вмираюча зірка) за *Cambridge dictionary*, (“*dying – likely to die soon*”, “*star – a very large ball of burning gas in space that is usually seen from the earth as a point of light in the sky at night*”) як зірку, яка вичерпала запаси палива в своєму ядрі і перебуває на завершальній стадії своєї еволюції; а лексема “*mind-cramp*” (судомо розуму) є авторською метафорою, що в контексті роману трактується як сильне, постійне, та неприємне мисленнєве напруження, яке важко терпіти, але неможливо ігнорувати. Проаналізовані мовні засоби позначають соматичні прояви, що демонструють фізичні та метафоричні симптоми кризи. Психічні стани на цьому етапі описані лексемами “*despair*”, “*hopelessness*”, “*chaos*”, (за *Merriam Webster* “*despair – utter loss of hope*” (відчай – повна втрата надії); “*hopelessness – having no expectation of good or success*” (безнадія – відсутність причини очікувати добра чи успіху); “*chaos – a state of utter confusion*” (хаос – стан абсолютної розгубленості)), що передають внутрішні емоційні переживання персонажа, її відчай та втрату надії. Онтологічні аспекти, представлено лексемами “*entropy*”, “*thermodynamics*”, “*existence*” (за *Merriam Webster* “*entropy – the degree of disorder or uncertainty in a system*” (ентропія – ступінь неупорядкованості або невизначеності в системі); “*thermodynamics – physics that deals with the mechanical action or relations of heat*” (термодинаміка – розділ фізики, що вивчає механічну дію або взаємозв’язок тепла), “*existence – the state or fact of having being especially independently of human consciousness and as contrasted with nonexistence*” (існування – стан або факт наявності буття, особливо незалежно від людської свідомості, на протизвагу небуття)), вказують на глибокі філософські роздуми та вербалізують наукові концепти, що свідчать про приреченість існування.

Етап втягнення у кризу, найефективніше відображають лексеми “*cramp*”, “*to bear*” (за *Merriam Webster* “*cramp – a painful involuntary spasmodic contraction of a muscle*” (судомо – болісне мимовільне спазматичне

скорочення м’язів); “*to bear – to accept or allow oneself to be subjected to especially without giving way*” (терпіти – приймати або погоджуватися на те, щоб тебе піддавали особливому впливу, не поступаючись при цьому”)), що ілюструють фізичний біль та тиск. Психічний стан, виражається лексемою “*overdose*” (за *Merriam Webster* “*overdose – an excessive quantity or amount*” (передозування – надмірна кількість або обсяг)), що символізують поглиблення кризового стану героїні.

Глибокий етап кризи ілюструє лексема “*disaster*” (за *Merriam Webster* “*disaster – a sudden calamitous event bringing great damage, loss, or destruction*” (катастрофа – раптова надзвичайна подія, що спричиняє велику шкоду, втрати або руйнування), яка свідчить про усвідомлення кризи та її невідворотності.

Висновки. У результаті проведеного аналізу англomовного роману Мета Хейга «Опівнічна бібліотека» було виявлено, що текстова реалізація концепту ЕКЗИСТЕНЦІЙНА КРИЗА набуває значного терапевтичного потенціалу, а власне твір є взірцем бібліотерапії, надаючи читачеві можливість осмислити власні екзистенційні проблеми та знайти шляхи їхнього подолання. Динаміка розгортання трьох етапів досліджуваного концепту в тексті роману підпорядкована певній логічній послідовності: від первісного виникнення проблеми, її глибокого осмислення до остаточного розв’язання, що свідчить про внутрішнє зростання Нори Сід, а також пропонує читачам чітко окреслене підґрунтя для розуміння та розв’язання своїх власних екзистенційних проблем. Мет Хейг створює особливий світ, у якому Нора крізь призму альтернативних життів учиться приймати себе і розуміти життєві пріоритети. Таким чином, роман «Опівнічна бібліотека» є переконливим свідченням того, як сучасна література може органічно переплітати художнє споглядання екзистенціальних труднощів із терапевтичним впливом на читачів, сприяючи при цьому глибшому розумінню себе та світу. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз інших концептів тематичної групи «екзистенційні проблеми».

Література:

1. Weiste E., Peräkylä A. Therapeutic Discourse. In: Tracy K. (Ed.). The International Encyclopedia of Language and Social Interaction. Hoboken: Wiley Blackwell, 2015. URL: <https://doi.org/10.1002/9781118611463.wbiels11>
2. Leahy, M. M. Therapy talk. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*. 2004. Vol. 35, No. 1. P. 70–81. URL: [https://doi.org/10.1044/0161-1461\(2004/008\)](https://doi.org/10.1044/0161-1461(2004/008))
3. Bahatska O. V., Dvorianova A. O. Metaphors in the modern American therapeutic discourse in their practical application. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 3. С. 7–11.
4. Canty N. Bibliotherapy. *Logos*. 2017. Vol. 28, No. 3. P. 32–40. URL: <https://doi.org/10.1163/1878-4712-11112133>
5. Birdsall K. E. Becoming a Better Me: The Co-Evolution of Contemporary American Memoir and Bestselling Self-Help Literature, 1952–2013 : дис. ... PhD. Іст-Лансінг, 2014. 200 с.

7. Марценюк М.О. Терапевтичні можливості бібліотерапії як сучасного методу психологічної допомоги. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2020. Т. 31(70), № 4. С. 218–224.
8. Маркова М. В. «Концепт» та «концептуалізація» у сучасному літературознавстві. *Питання літературознавства*. 2007. Вип. 74. С. 317–324.
9. Langacker, R. W. *Foundations of Cognitive Grammar*. Vol. 1: Theoretical Prerequisites. Stanford: Stanford University Press, 1987.
10. Lakoff, G., Johnson, M. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 1981.
11. Стефаник Х. Термін «концепт»: діалог лінгвістики та літературознавства. *Studia Methodologica*. 2014. Вип. 36. С. 78–85.
12. Таценко Н. В. Синергетика як методологічна основа сучасних філологічних досліджень. *Філологічні трактати*. 2016. Т. 8, № 2. С. 151–159.
13. Біла А., Бадрак Б. *Основи літературознавства*. Донецьк, 2010.

References:

1. Weiste, E., & Peräkylä, A. (2015). Therapeutic discourse. In K. Tracy (Ed.), *The International Encyclopaedia of Language and Social Interaction*. Wiley Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781118611463.wbielsi1>. [in English].
2. Leahy, M. M. (2004). Therapy talk. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 35(1), 70–81. [https://doi.org/10.1044/0161-1461\(2004/008\)](https://doi.org/10.1044/0161-1461(2004/008)). [in English].
3. Bahatska, O. V., & Dvorianova, A. O. (2023). Metaphors in the modern American therapeutic discourse in their practical application. *Slobozhanskyi naukovyi visnyk. Seriya: Filolohiia*, (3), pp. 7–11. [in English].
4. Canty, N. (2017). *Bibliotherapy*. *Logos*, 28(3), 32–40. <https://doi.org/10.1163/1878-4712-11112133>. [in English].
5. Birdsall, K. E. (2014). *Becoming a better me: The co-evolution of contemporary American memoir and bestselling self-help literature, 1952–2013* (Doctoral dissertation). Michigan State University. [in English].
6. Martseniuk M.O. (2020). *Terapevtychni mozhlyvosti biblioterapii yak suchasnoho metodu psykholohichnoi dopomohy* [Therapeutic potential of bibliotherapy as a modern method of psychological assistance]. *Vcheni zapysky TNU im. V.I. Vernadskoho. Seriya: Psykholohiia*, 31 (70), № 4, pp. 218–224. [in Ukrainian].
7. Markova, M. V. (2007). “Kontsept” ta “kontseptualizatsiia” u suchasnomu literaturoznavstvi. [“Concept” and “conceptualization” in contemporary literary studies]. *Pytannia Literaturoznavstva*, (74), pp. 317–324. [in Ukrainian].
8. Langacker, R. W. (1987). *Foundations of cognitive grammar: Theoretical prerequisites* (Vol. 1). Stanford University Press. [in English].
9. Lakoff, G., & Johnson, M. (1981). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press. [in English].
10. Stefanyk Kh. (2014). Termin kontsept: dialoh linhvistyky ta literaturoznavstva [The term concept: A dialogue between linguistics and literary studies]. *Studia Methodologica*, 36, pp. 78–85. [in Ukrainian].
11. Tatsenko, N. V. (2016). *Synerhetyka yak metodolohichna osnova suchasnykh filolohichnykh doslidzhen* [Synergetics as a methodological basis for modern philological research]. *Filolohichni traktaty*, 8(2), pp. 151–159. [in Ukrainian].
12. Bila, A., & Badrak, B. (2010). *Osnovy literaturoznavstva* [Fundamentals of literary criticism]. Donetsk. [in Ukrainian].